

2. EGYÉB LAKODALMI DALOK (119–146.)

119.

1. Én ültettem a rózsafát,
 Más kötöte hëzza ja lovát.
 Ne kösd hëzza a lovadot,
 Mert elvágom kantárszárod!
 *Ne kösd hëzzá a lovadot,
 Mert elvágom kantárszárod!

Parlando ♩ = cca 69

1) É - dës - a - nyám mond - ta né - këm,

2) Mi - nek a sze - re - tő né - këm?

3) De én ö - rá nem hall - gat - tam,
 De én ö - rá nem hall - gat - tam,

4) 5) 6) 7) 8) Tít - kos sze - re - tőt tar - tot - tam.
 Tí - zën - ö - töt is tar - tot - tam.

1) + 2) 3) 4) 5) 6) 7) a) 7) b) 8)

1. vsz. 1. vsz. 1. vsz. 1. vsz. 1. vsz.

* A III–IV. dallamsorra

Funkcióját nem ismerjük, szövegei leggyakrabban lakodalmások.

Ereszkedő kvintváltó dallam, főleg a Székelyföldre jellemző, de a bukovinaiaknál is elterjedt. A 19. századi gyűjteményekben kétszer is felbukkan. Román és rokon népi (mari) variánsait tartják számon.

Közölve MNT VI: 489.

Dallamtípus: MNT VI: 12. típus.

Hangzó: 1.

Parlando ♩ = cca 92

1. É - des - a - nyám mond - ta né - kem,

Mi - nek a sze - re - tő né - kem?

De jén ar - ra nem hall - gat - tam,

Tit - kos sze - re - tőt tar - tot - tam.

2. vsz.

2. Édesanyám rózsafája,
 Én voltam a legszebb ága.
 De jégý legén leszakajtott,
 Karjaji közt elhërvasztott.
 *De jégý legén leszakajtott,
 Karjaji közt elhërvasztott.

Sándoregyháza, Vámos Józsefné Basa Viktória (48).

Kiss L., 1969.

Szövege szerint lakodalmas, esetleg keserves. Ötfokú, kvintváltó dallam. A székelyektől van róla legtöbb adatunk. Az al-dunai székelyek is ismerik. Ennek is vannak mind román, mind rokon népi (csuvas) változatai.

Dallamtípus: MNT IX: 74. típus.

Hangzó: 3.

* A III–IV. dallamsorra

Parlando ♩ = cca 100–126

1. É - des - a - nyám sok szép sza - va,

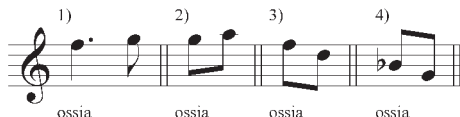
Ki - re nem hall - gat - tam* so - ha!

Rá - haj - la - nák, de már ké - ső:

E - sik e - lőt - tem az e - ső.

- 1) ossia 2) ossia 3) ossia 4) ossia
2. Édesanyám rózsafája
Engem nyíltott utójára,
De jég legén leszakajtott,
Karjaji közt elhervasztott.
Két karja közt elhervasztott.
2. a Édesanyám rózsafája,
Én voltam a legszebb ága!
De egy huncut leszakajtott,
Csak egy bitang elcsábított,
Tíz körme közt elhervasztott!
3. Kihajlottam az utcára,
A legények bosszújára.
Bár sohase tettem volna!
Maradtam volna bimbóban!

4. Édesanyám édes teje,
Keserű a más kenyere!
Keserű is, savanyú is,
Néha-néha panaszos is!
5. Száraz gémkútra szállt a sas,
Kútágasra szállott a sas,
Engem, rózsám, ne csalogass!
Engem, babám, ne csalogass!
Csalogatott engem más is,
Náladnál szebb virágszál is!
6. Észöm az istenöd anyját,
Ne pírongass, mint az kutyát!
Pírongathat engem más is,
Náladnál szebb gyöngyvirág is!

* hajlottam

Bajmok, Farkas Mihály (52, 53).

Királyhalom, Cérna Máté (60), Balog Dezsőné Szilák Margit (48),

Bognár Jánosné Földi Erzsébet (60).

Bajmok, Gyurák Lukácsné Kis Teréz (75).

Horgos, Krekuska György (49)

Király E., 1959, 1960.

Kiss L., 1942, 1972.

Volly I. 1963.

Kiss L., 1972.

Legelterjedtebb régi stílusú dallamunk. Leginkább pásztor- és betyárdalként ismert (VMND II: 182. és változatai, összesen 19 db). Ezúttal lírai szövegekkel szerepel. Az 1–4. vsz. lehet lakodalmas is. (Egyéb lírai versekkel l. még VMND I: 105., 124., 164.). Ez a legjellemzőbb alföldi típusunk, témérdek változatát tartjuk számon. Több rokon népi (cseremisiz-csuvas) párhuzama is ismert.

Közölve MNT VIII: 388. (Balogné)

Variáns: 57.

Dallamtípus: MNT VIII: 54. típus.

Hangzó: 4. (Balogné 1–2. vsz.)

♩ = 160

É - dős - a - nyám mond - ta ne - kēm,
 Mi - nek a sze - re - tő ne - kēm?
 De én ar - ra nem haj - tot - tam,
 Tit - kos sze - re - tőt tar - tot - tam.

Hertelendyalva, Kórógyi Mártonné Varga Mária (68),
 Illés Ambrusné Buta Mária (50).

Kiss L., 1941.

Egyetlen versszakkal énekelte mindkét énekes.
 Dallamtípus: Kerényi: 27., emlékeztet.

Rubato ♩ = cca 96

1) 5

1. É - des - a - nyám sok szép sza - va,

3

Kit fo - gad - tam, kit nem so - ha!

3

Meg - fo - gad - nám, de már ké - ső,

3

Hull a köny - nyem, mint az es - ső.

1)

2. vsz.

2. Édesanyám édes teje,
Keserű ja más kenyere!
Keserű is, savanyú is,
Néha, néha panaszos is!

Mohol, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (51).

Burány B., 1979.

A dallam katonadalszövegekkel általánosan ismert (VMND I: 61.). Az új stílus régies rétegeből való kis szótagszámú dallam, az egyházi népénekekkel is kapcsolatban áll (SzDV 8. sz.).
Dallamtípus: Járdányi II. 31. (általános).

1. Édesanyám sok szép szava,
Kire nem hajlottam soha!
Ráhajlanék, de már késő,
Eszik előttem az eső.

1. a Édősanyám sok szép szava,
Kire nem hallgattam soha!
De bezzeg má mögfogadnám,
Kezit-lábát mögcsókolnám!

♩ = 72–76

2. É - des - a - nyám mond - ta né - kem,

Mi - nek a sze - re - tő né - kem?

De jén a' - ra nem haj - lot - tam,

Tit - kos sze - re - tőt tar - tot - tam.

1. vsz. ossia ossia ossia

3. Édesanyám édes teje,
Kesere ja más kenyere.
Keserű jis, savanyú is,
Néha, néha panaszos is.

4. Édesanyám rózsafája
Engem nyílt utójjára,
De jegy btyár leszakajtott,
Két karja közt elhervasztott.
Karjai közt elhervasztott.

Hódegyháza, Bicók János, Jaksa József, Huszár Károly, Kerepesi György,
Pozsár Sándor, Szemerédi József.
Szaján, Zombori Jánosné Bazsó Rebeka (52).

Király E., 1962.
Bodor A.–Palatinus I., 1996.

Az új stílus régebbi rétegébe tartozó dallam. Mind moll-, mind dúr sorokkal jelentkezik. 19. századi AA⁵BA formájú népies műdalból alakult AA⁵A⁵A formájú népdallá (Vargyas, 1981: 340–341. lap). Betyár- és új balladákkal fordul elő legtöbbször (VMND II: 75., 76., 86–88., 90., 187., 199., 200.).

Dallamtípus: Járdányi II. 48. (általános).

HANGZÓ: 34. (Hódegyháza, 2–4. vsz.)

$\text{♩} = 84$

1.)

1. s *É* - *d*és - a - nyám sok szép sza - va,

2.)

Kit fo - gad - tam, kit nem so - ha!

Még - fo - gad - nám, de már ké - só,

Hull a köny-nyem, mint az e - só.

1.) 2.)
ossia ossia

2. *É*désanyám sok szép szava,
Kit fogadtam, kit nem soha!
De most bézzég mégfogadnám,
Csak még egyszerű megláthatnám!
Kezét-lábát megcsókolnám!
3. *É*désanyám rózsafája,
Ingem nyitott utójára.
Bárcsak ne is nyitott vóna!
Szébb a bimbó, mint a rózsza!

4. Túl a vizén, Tótországba
Túl a vizén, Tótországon,
Szilva terem abb' az ágba.
Szilva termik a ződ ágon.
Azét terem szilva jágba,
Szédtem róla, de nem ettem,
A szerelém mégsem bánja!
Búra teremtött az Isten.

5. Háromélű fekete nád,
Tagadd még értem az anyád!
Ojan igaz lészék hëzzád,
Mint a te jó édesanyád!

6. s Ki az urát nem szereti,
Meszes buzát főzzön neki!
Adja oda vacsorára,
Nem lész gondja az urára!

7. Túl a vizën van ëgy malom,
Bánatot örölnek azon.
Nékëm is van ëgy bánatom,
s Odaviszëm, s lejáratom.

8. Adjon Isten mindig ijent,
Mindig szeressük az ijent!
Adjon Isten mindënnék jót,
Met az ënyim bubánat vót!

Hertelendyfalva, Illés Ambrusné Buta Mária (50).

Kiss L., 1941.

Az erdélyi dialektusra jellemző heteroritmikus, heteropodikus giusto 8 szótagos dallam. A bukovi-
naiak is kedvelik. Az al-dunaiaktól csak egyetlen adatot gyűjtött Kiss L. (az 1–6. vsz. az MNT VI-
ból mellékelt néhány népszerű andrásfalvi szöveg).

A 7–8. vsz.-ot borozás közben szokták dalolni. Előadója 1918-ban tanulta Vajdahunyadon.

Közölve: MNT VI: 583. (a 7–8. vsz.)

Dallamtípus: MNT VI: 13. típus.

$\text{♩} = 96$

1. É - dős-a-nyám ró - zsa - fá - ja,
 Én vol-tam a leg-szebb á - ga!
 De egy go-nosz le-sza - kaj - tott,
 A ke-zé-ben el - her - vasz - tott.

2. Lefele folyik a Tisza,
 Nem folyik az többé vissza.
 Rajtam van a babám csókja,
 Ha sajnálja, vegye vissza!

3. Irigyejím sokan vannak,
 Mint a kutyák, úgy ugatnak!
 Adok nekik víg napokat,
 Hogy ugassák ki magukat!

Bácsfeketehegy, Varga Istvánné Orvos Kis Zsófia (42).

Burány B., 1973.

Rítmusában, pódiaiban pontosan megegyezik az előző bukovinai dallammal. Egyike legnépszerűbb régi stílusú dallamainknak, de utótagja már múdalos fordulatokat öltött magára. Különféle szövegekkel ismerik (VMND I: 76., VMND II: 166., 167.). Népszerűségéből adódóan lakodalmos vonatkozású szövegeket is énekelnek rá.

A dallam általában az alaphangra megy a főzárlatban. A szokványostól eltérő kis terc főzárattal, mint ez a változat is, Közép-Bácskából került elő.

Variáns: 127., 128.

Dallamtípus: Járdányi I. 127. (általános).

♩ = 108

1. M \acute{e} g - es - k \ddot{u} d - tem Is - ten e - l \acute{o} tt,Ki - r \acute{a} ly - hal - mi temp - lom e - l \acute{o} tt:Nem tar - tok \acute{e} n t \acute{o} bb sze - re - l \acute{o} tt,Csak min - den uj - jam - ra ket - t \acute{o} t!

ossia

10. vsz.

9. vsz.

7. 8. vsz.

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

2. Ir \acute{i} gye \acute{i} m sokan vannak,
Mint a kuty \acute{a} k, \acute{u} gy ugatnak!
Adok nekik v \acute{i} g napokat,
Hagy ugass \acute{a} k ki magukat!

3. Piros alma tel \acute{e} l \acute{o} re,
N \acute{e} szeresd a l \acute{a} nyt el \acute{o} re!
Akkor szeresd, ha j \acute{e} lv \acute{e} sz \acute{e} d,
Maj', ha l \acute{e} sz a feles \acute{e} g \acute{e} d!

4. H \acute{a} z tetej \acute{i} n g \acute{o} lyaf \acute{e} sz \acute{e} k,
A leg \acute{e} nynek sos \acute{e} hisz \acute{e} k!
Mer' a leg \acute{e} ny l \acute{e} j \acute{a} nycsal \acute{o} ,
Mind akaszt \acute{o} f \acute{a} ra val \acute{o} !

5. M \acute{e} ly a Tisz \acute{a} nak a sz \acute{e} le,
De m \acute{e} g m \acute{e} lyebb a k \acute{o} zepe.
Barna leg \acute{e} ny ker \acute{u} lgeti,
 \acute{A} tal akar rajta menni.

6. Átal akar rajta menni,
Piros rózsát szakajtani.
Rózsa, rózsza, ne hajladozz,
Énrám, babám, ne váraozz!
7. Mert, ha énrám váraozzol,
Soha meg nem házasodol!
Gyenge vagy még a házasságra,
Nem illik a csók a szádra!
8. Fiatalon házasodtam,
Nyomban megcsalódottam.
Korány meghalt (a) feleségem,
Húsz gyereket hagyott nékem.
9. Kettő a karomon alszik,
Három a bölcsőbe játszik,
Kilenc (a) földön furulyázik,
Hat a kocsmába kártyázik.
10. Fejik a fekete kecskét,
Útik a barna menyecskét.
Sej, ha jütik is, megérdemli,
Mer' az urát nem szereti!
11. – Tik is, lányok, micsinátok,
– *Lányok, lányok, micsináltok,*
Hogy ily későn vacsoráltok?
Már minálunk lefeküdtek,
Itt még ágyat sē vetettek!
11. a – Ugye, lányok, micsináltok?
– *Hát tik, lányok, micsinátok?*
Ilyen későn vacsoráltok?
Lám, minálunk lenyugodtak,
Már minálunk lefeküdtek,
Nékem lámpást sem gyűjtottak!
Nekēm ágyat sēm vetettek!
12. – Nem is vetünk mindönkinek,
Csak a magyar legényöknek!
Mer' a legény aranybárány,
Arany betű van a vállán.
12. a – Nem is gyűjtünk mindenkinek,
csak A szállási legényeknek!
Mer' a legén aranbárán,
Aran garádicson sétál.

13. És aki azt elolvassa,
Szeretőnek választhassa!
Lám, én egyet elolvastam,
Szeretőnek választottam.

Horgos, Szaniszló Matild (18).
Szabadka, Baricsek János (86).
Királyhalom, Makkai Bálintné Péter Erzsébet (65).
Doroszló, csoport.
Csóka, Erős Sándor (60).
Rábé, Sziveri Mária (74).
Szaján, Törköly Imréné Sziráki Veronika (88).
Hajdújárás, csoport.

Bartók B., 1906.
Király E., 1966.
Kiss L., 1969.
Bodor A.–Burány B., 1972.
Kónya S., 1975.
Varga A., 1993.
Barsi T.–Bodor A.–Palatinus I., 1996.
Bodor A.–Szöllősyné, 1997.

Az előző dal közkeletűbb változata alaphangú főzárlattal.
A 12–13. vsz. párosítók motívumaiban is szerepel (aranybárány-motívum, l. 18. sz.).
Variáns: 126., 128.
Dallamtípus: Járdányi I. 127. (általános).

1. And - rás - fal - vi ma - gas to - rony,

Be - le - ja - kadt az os - to - rom.

Nin - csen, a - ki ki - a - kasz - sza,

A szü - ve - mēt vi - gasz - ta' ja'.

2. Andrásfalvi magas torony,
Belejakadt az ostorom.
Akaszd ki, kedves angyalom,
Piros orcád megcsókolom!

3. Túll a vizén, Tótországon,
Szilva terém a zöld ágon.
Szakasztottam, de nem ettem,
Búra teremtett az Isten.

4. – Tik is, lányok, micsinátok,
Hogy oly későn vacsoráltok?
Már minálunk lefeküdtek,
Itt még ágyot sem vetettek!

4. a – Hát tik, lányok, mit csináltok,
– *Lányok, lányok, micsinátok?*
Hogy ily későn vacsoráltok?
Ilyen későn vacsoráztok?
Már minálunk lefeküdtek,
Itt még ágyat sēm vetettek!

5. – Nem is vetnek mindenkinek,
Csak a csángólegényeknek!
Csángólegény aranybárány,
Arany betű van a vállán!

5. a – Nem is vetünk mindéggyiknek,
Csak a magyar legényeknek!
Csak a béréslegényeknek!
Mert a magyar legény aranybárány,
Mer a bérés aranybárány,
Aranybetű van a vállán!

6. Aki aztat elolvassa,
A rózsája neve rajta.
Aki aztat elolvassa,
A rózsája neve rajta.

7. Túl a Tiszán, a Bánátba
Jó természet van a jánba.
Maga mondja a legínnek:
– Csinájon ken' föl öngemet!

8. Édesanyám lánya vagyok,
Görögdinnye farú vagyok!
Adok, akinek akarok,
Mégis egészbe maradok!

Gombos, Bacskó Antalné Dinnyési Anna (57).

Hertelenyfalva, Illés Ambrusné Buta Mária (50), Kemény Lajos (42).

Bajsa, Kollár István (70).

Bajmok, Farkas Mihály (52).

Kiss L., 1939.

Kiss L., 1941.

Borús S., 1959.

Király E., 1959.

Az előző dal változata.

Az 5–6. vsz. párosítók motívumaiban is szerepel (aranybárány-motívum, l. 18. sz.).

Variáns: 126., 127.

Dallamtípus: Járdányi I. 127. (általános).

$\text{♩} = 108$

1) É - des - a - nyám mond - ta né - kem,
3) Mi - nek a sze - re - tő né - kem?
4) De én ar - ra nem hall - gat - tam,
6) Tit - kon sze - re - tőt tar - tot - tam.

1) ossia 2) ossia 3) a) ossia 3) b) ossia 4) ossia 5) 12. 17. vsz. 6) ossia

2. Édesanyám rózsafája,
Én voltam a legszebb ága!
Kihajlottam az uccára,
A legények bosszújára.
3. De egy legény leszakajtott,
Kalapjánál elhervasztott.
Elhervadtam, mint a rózsza,
Kit nem öntözgetnek soha.
4. Édesanyám rózsafája,
Én vágyok a legszöb ágá!
De jögy btyár lészakajtot,
Két kárja két elhervasztot!
5. Édesanyám rózsafája,
Éngem nyílot utójjará.
Én vágyok a legszöb ágá!
Bár sohásé nyílot vóna!
Szöb a bimbó, mint a rózsá!
6. Édesanyám rózsafája,
Én vágyok a legszöb ágá!
Én vágyok a legszöb ágá!
Áz áranyos Mária kájá.
7. Édesanyám édes teje,
Keserí já más kényere!
Keserí jis, sáványú jis,
Jáj, de nágyon pánászos is!

8. Mēnyecskének nem jó lēnni,
Mert keveset ādnak ēnni
Jāj, de keves rāntotleves!
Mēnyecskének de keserves!
9. Jó ā urām, jónāk lātszik,
De csak ākkor, mikor ālszik!
Rēggel fēlkel, jól ēsszever,
Mēgvān nēkēm ā jō rēggel!
10. Mēgbāntām, hogy fērhēmēntem,
Fēketēmet fēdbe vertem!
El is hāgyom ā urāmāt,
Mē kifūrtā ā lukāmāt?
11. Piros ālmā teelére,
Nē szeresd ā lānyt elére!
Ākkor szeresd, hā elvēsződ,
Mikor mágādévā tēsződ!
12. Édēsányām lānyā vāgyok,
Gērēgdinnye fārū vāgyok!
Ānnāk ādok, ākinek ākārok,
Ānnāk ādok, kinek én ākārok,
Mēgis egēszebe mārādok!
13. Esik esé, de nem āzok,
Cseresnyefā ālād ālok!
Cseresnyefā hājlik rējām,
Bolond, aki hārāgszik rām!
14. Őregapām nagy beteg vót,
Mer' az mindig szerelmes vót.
Ēn is unokāja vāgyok,
A legényért maj' meghalok!
15. Kōrül borult az ég aija,
Nem jō áll a fejem aija.
Gyere, babām, igazítsd mēg,
Hogy a szívem gyógyūjjon mēg!
16. Lēfelé folyik a Tisza,
Nem folyik az többé vissza!
Rajtam van a babām csōkja,
Ha sajnāja, vēgye vissza!
17. Ha sajnāja, vēgye vissza!
Ha sajnāja, minek adta?
Nem vāgyok én rāszorúva!
Visszaadom pāros csōkjaidat,
Visszaadom csōkjaidat,
Felejtsd el a szavaimat!
18. Azt gondolod, hogy én bānom,
Hogy tetōled el kōll vālnom?
Ēn elōttem csak ēgy ālom,
Nem magad vagy a vilāgon!
19. Jaj, de mēly a Duna szēle!
De mēg mēlyebb a kōzepe!
Barna legény kerūlgeti,
Ātal akar rajta menni.
20. Ātal akar rajta menni,
Bazsarōzsāt szakajtani.
Bazsarōzsa levél nélkül,
Most vāgyok szeretō nélkül.

Szilāgyi, Bujāk Jánosné Bényei Āgnes (66).

Bācskertes, Péter Pálné Szurap Ilona (81).

Mohol, Vlasity Kārolyné Zēlity Klāra (37, 50).

Bācskertes, Nagyfejū Istvānné Balog Erzsēbet (61).

Kevi, asszonyok.

Pēterréve, asszonyok.

Hajdūjārās, vegyes csoport.

Bācskertes, Fontānyi Jánosné Kis Māria (70, 74).

Bācskertes, Guzsvány Mihālyné Jānosi Verona (62, 65)

és Bujāk Verona (52).

Kiss L., 1969.

Bodor A.–Bodor G., 1972, Bodor A.–Tripolsky G., 1972.

Király E., 1965, Burány B., 1978.

Silling I., 1982.

Bodor A., 1995.

Bodor A., 1995.

Bodor A.–Szōllōsy V. V., 1997.

Silling I., 1996, Bodor A.–Nēmeth I.–Silling I., 2000.

Silling I., 1997, Bodor A.–Nēmeth I.–Silling I., 2000.

Legközismertebb dallamunk, ezt számtalan hozzákapcsolódó versszaka és elterjedtsége is igazolja. Még nem visszatérő szerkezet, de kupolás vonalvezetésében az új stílusú dalokra emlékeztet. Népszerűsége miatt lakodalmas jellegű szövegeket is énekelnek rá. Egyike azoknak a nem új stílusú daloknak, melyek kivételesen még ma is kedveltek. Az előző dallamokkal megegyezően (126–128. sz.) ez is nyolc szótagos sorokból álló heteroritmikus, heterometrikus strófaszerkezet, bár amazoktól eltérő képlettel. Gyakran a hozzájuk társuló szövegállomány is közös.

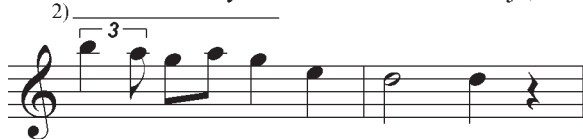
Variáns: 130.

Dallamtípus: Járdányi I. 199. (általános).

♩ = 116

1) É - dős - a - nyám ró - zsa - fá - ja,

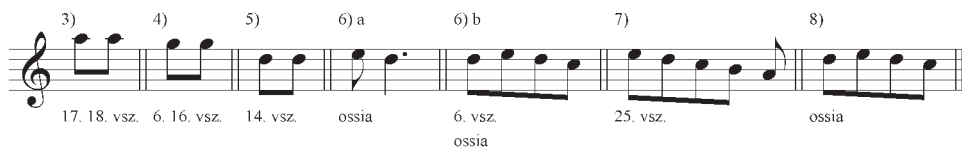
2) Én va-gyok a leg-szëbb á - ga!

3) 4) 5) 6) De jëgy le-gény lë - sza - kaj - tott,

8) Ka-lap-já-nál el - hër - vasz - tott!

1. a Édesanyám rózsafája,
Én vagyok a legszëbb lánya.
de Kihajlottam az uccára,
Szëgënlëgën bosszújára.

2. Édesanyám mondta nekëm,
Minek a szeretõ nekëm?
De én arra nem hallgattam,
De én órá nem hallgattam,
Titkos szeretõt tartottam.
Titkon szeretõt tartottam.

3. Édesanyám sok szép szava,
Kire nem hallgattam soha!
Ráhajlanék, de már késő,
Ráhallgatnék, de már késő,
Esik előttem az eső!
4. Édesanyám édes teje,
Keserű a más kényere!
Ki nem hiszi, próbálja még,
Azt az Isten úgy áldja még!
4. a Édesanyám édes teje,
Keserű *ja* más kényere!
Keserű *jis*, savanyú *jis*,
Néha-néha panaszos is.
5. Lēfelé folyik a Tisza,
Nem folyik az többé vissza.
Rajtam van a babám csókjja,
Ha sajnálja, vège vissza!
6. Ha sajnálja, vège vissza!
Ha sajnálja, minek adta?
Visszaadom a csókjaidat,
Visszaadom páros csókjaidat,
Elfelejtēm szavaidat!
Felejtsd el a szavaimat!
7. Azt gondolod, hogy szeretlek,
Ha már éccēr megöllelek?
Háromszázszor is megöllelek,
Mégsem igazán szeretlek!
8. Azt gondolod, mindig így lesz,
Hogy szeretőm sohasēm lesz?
Maj' lesz nekēm hetvenhárom!
Nem magad vagy a világon!
9. Szivárványos az ég alja,
Nem jól áll a fejem alja.
Gyere, rózsám, igazítsd még!
Fáj a szívem, tē gyógyítsd még!
10. Szabadkai kettős torony,
Beleakadt az ustorum.
Nincsen, aki kiakasztja,
Ki a szívem gyógyítgassa.
11. Kishégyési kerték alatt
De sok gyalogutak vannak!
Égyet az én rózsám csinát,
Amikor énhozzám eljárt.
12. Kishégyési* kerték alatt
Folyik a szerelēmpatak.
Aki abból vizet iszik,
a Babájától elbúcsúzik.
12. a Lēfelé folyik a Tisza,
Nem folyik az többé vissza!
Aki abból vizet iszik,
Babájától elbúcsúzik.
13. Én is abból vizet ittam,
A babámtól elbúcsúztam.
Elbúcsúztam úgy szegénytől.
Mint az elmútt esztendőtől.
14. Volt szeretőm öt is, hat is,
Most jó volna csak egy vak is!
Nem bēcsütem az ötöt, hatot,
Mēgbēcsülnék most egy vakot!
15. Mēgüzēnem a fenének,
Égye még a szeretőmet!
Nē úgy égye, mint a répát,
Resze³je lē, mint a tormát!
16. Esik eső a Dunárú,
Jön a rózsám a kocsmábú.
Mēgüsmerēm a járásárú,
a Fekete göndör hajárú!
**Mēgüsmerēm a járásárú,
az Összekúszálott hajárú!

* A hetényi

** A III–IV. dallamsorra

17. Reték, reték, reték haja,
Beteg a szeretóm anyja.
Anná az Isten, bár meghalna,
Hogy a fia rámmaranna!
18. Házasodj még, ha még akarsz,
Végy el engem, ha el akarsz!
Lész feleségéd olyan csalfá,
Hogy a világ azt használja!
19. Kukorica, lisztés málé,
Maj' menyasszony leszek már én!
Ma menyasszony, holnap asszony,
Holnapután komámasszony!
20. Kukorica, lisztés málé,
Öreglegény vagyok már én!
Csak az az egy reménységem:
Fiatal a feleségem.
21. Jaj, de korán házasodtam!
Korán lecsaládosodtam!
Jaj, de lecsaládosodtam!
Hütlén lett a feleségem,
Húsz gyereket hagyott nekem.
Sok családot hagyott nekem.
22. Kettő a karomon alszik,
Kettő a karomon játszik,
Három a böcsőbe nyugszik,
Három a bölcsőbe jalszik,
Tíz a mezőn furulyázik,
Négy a földön furulyázik,
Öt a kocsmába kártyázik.
Hat a kocsmába kártyázik.
23. Nem ettem én ma égyebet,
Csak egy köcsög aludtejet.
Az is csak úgy kanál nélkül,
Mégélék a babám nélkül!
24. Öregasszon nem jó zsáknak,
Ső abrakostarisznyának.
Likes-lukas a feneke,
Kihullik a zab belőle.
25. Édesanyám lánya vagyok,
Görögdinnye farú vagyok.
Annak adok, kinek én akarok,
Mégis egészbe maradok!
26. Ez a kislány görögdinnye,
Barna legény meglékelte.
Olyan léket vágott rajta,
Kezes-lábas együtt ki rajta!

27. Édesanyám lánya vagyok,
Nem tom, ki babája vagyok?
Annak a babája vagyok,
Ki az este csókot adott.

Horgos, Horvát Józsefné Lisicki Julianna (72).

Hetény-Tamásfalva, Potok István (69).

Felsőhegy, Nagy György Istvánné Szollár Viktória (61),

Randovics Jánosné Vida Mária (30).

Zenta, Csomor Istvánné Sziveri Etel (67).

Völgyes, Szabó Józsefné Fejős Verona (70).

Oromhegyes,

Bicskei Mihályné Balázs Ida (45, 64).

Völgyes, Kalmárné Szarvas Gizella (74), György Imre (64), hegedűs.

Magyarokanizsa, Losonc Józsefné Oláh Irma (72)

és Mészáros Sándorné Losonc Emília (67).

Kiss L., 1942.

Király E., 1960.

Bodor G., 1971, 1972.

Bodor G., 1972.

Burány B., 1977.

Tripolsky G., 1971, Bodor A.–Németh I.–Tripolsky G., 1990.

Varga A., 1992.

Bodor A., 1996.

Az előző dal variánsa. Katonaszövegei sem ritkák.

Variáns: 129.

Dallamtípus: Járdányi I. 199. (általános).

$\text{♩} = 120$

1.) _____

1. E' - re gye - re, ne menj a' - ra,

2.) _____

Jobb út van e' - re, mint a' - ra!

2.) _____

E' - re gye - re, szí - vem Ma - ris - ká - ja,

3.) _____

Adj egy csó - kot u - tó - já - ra!

1.) _____ 2.) _____

ossia ossia

2. – Én má csókot nem adhatok,
Mert nem a te babád vagyok!
Csókot adok, akinek akarok,
Csókot adok, kinek én akarok,
Kinek a babájja vagyok!

3. Édesanyám sok szép szava,
Kire nem hallgattam soha!
Ráhallgattam egy lacibetyáréra,
Nem az édesanyáméra.

Királyhalom, Sánta Mátyásné Badár Amália (69).
Zenta, Gyetvai Simonné Mura Erzsébet (61).

Kiss L., 1969.
Bodor G., 1971.

Az új stílus régies rétegeből való, kis szótagszámú népszerű dallam.

Dallamtípus: Járdányi II. 6. (általános).

Hangzó: 32. (Királyhalom)

131. a

1. Lēfelé folyik a Tisza,
Nem folyik az többet vissza.
Rajtam van a kisangyalom csókja,
Ha sajnája, vőgye vissza!

2. Én nem kértem, minek adta?
Nem vagyok én rászorúva!
Én nem kértem, sej, de minek adta?
Nem vagyok én rászorúva!

Bácsgyulafalva, Pecsénka Andrásné Sötét Katalin (70).

Bodor A., 1972.

131. b

1. E're gyere, nē mēnj á'rá,
Job út van e're, mind árā.
E're gyere, szívem Janikájá.
Adj egy csókot utoljára!

Bácskertes, Fontányi Jánosné Kis Mária (74).

2. De jén nékéd nem ádhátok,
Nem á tē szeretéd vágyok!
Ánnák ádok, kinek én ákárók,
Kinek á bábája vágyok!

Bodor A.–Németh I.–Silling I., 2000.

1. Lefelé folyik a Tisza.
 Nem folyik az soha vissza.
 Erre gyere szívemnek a párja,
 Adj egy csókot utózára!
1. a Lefelé folyik a Tisza,
 Nem folyik az többé vissza.
 Rajtam van egy lacibetyár csókja,
 Ha sajnálja, adja vissza!

2. – Én már csókot nem adhatok,
 – *Már én csókot nem adhatok,*
 Mer' én más babája vagyok!
Mert nem a galambod vagyok.
 Annak adok, kinek én akarok,
Páros csókot csakis annak adok,
 Kinek a babája vagyok!

Bajsa, Kollár István (71), citerán.
Űrög, Viszmege Mihály (60).
Mohol, Vlasity Károlyné Zélity Klára (37, 44, 51).

Bégel A., 1960.
 Király E., 1964.
 Király E., 1965, Bodor G., 1972, Burány B., 1979.

♩ = 96

1. Ez a kis - lány mēg - un - ta ja lány - sa - gát,

El - cse - ré - te kon - tyé a pánt - li - ká - ját.

Vi-gyázz, kis - lány, mert meg - bá - nod ezt tē na-gyon még:

Visz - sza - vēm - néd a pánt - li - kát a kon - tyé!

2. 3. vsz.

2. Kislány, kislány, jól meggondold a dógot:
 Hová tészéd (a) lánykori boldogságod?
 A heggyési gyöngyvirágos oltár elébe,
 de Vigyázz, onnat soha föl nem vehetéd!

3. Házunk előtt van egy magos epërfa,
 Édesanyám (a) szöke lányát sirassa.
 Sírhatsz, anyám, sirathatsz már nagyon engemet!
 Férez adtál, de nem tudod, hogy kinek!

4. Házunk előtt nagy levelű díjófa,
 Édesanyám levelet széd alatta.
 Szédjed, anyám, majd jó lesz az én fejem alá!
 Érzi szívem, mēghalok én nem soká!

A felvirágozáskor énekelt horgosi szöveggel közeli rokon (l. 20. sz.). Énekese helybenhagyta, hogy „lakodalmas”, de hogy mikor éneklük, nem tudta. Hangulatilag lehet menyasszonybúcsúzó is, 1–2. versszaka menetdalként fordul elő.

Ezzel a szöveggel egyetlen adat. Katonadalként ismertebb.

(Szöveg hasonlóság: MNT III/A: 79–81., 301. és 936. lap a lánybúcsúk, menetdalok és menyasszonybúcsúzóik között.)

Plagális mixolid hangnemű, új stílusú dallam.

Dallamtípus: Járdányi II. 121. (székely, mezőségi, palóc és alföldi, nyugat-dunántúli).

132. a

1. Ez a kislány fehér ruhát varratott,
Az aljára négyes fodrot rakatott.
Rakasd, kislány, téged illet, nem engem!
Téged szeret az a legény, nem engem!
2. Ez a kislány megunta a lányságát,
Elcseréte kontyér a pántlikáját.
Mögájj, kislán, mögbánod te ezöket!
Visszasírod (a) lánykori életödet!
3. Ez a kislány, jaj, de nagyon szomorú!
Fején van a menyasszonyi koszorú.
Borúj, borúj, koszorúnak levele,
Úgysem töszlek többet már a fejemre!
4. Sír a kislány, mikor ül a kocsira,
Mikor megyen más idegeny fáluba.
Hogyne sírna, mikor anyjától válik!
Köznapjai de szomorúra válik!
5. Sír az anyám, ha kiáll a kapuba,
Hogyne sírna, mikor lányát nem lássa?
Sírhatsz, anyám, sirathatsz már engemet,
Férhez adtál, de nem tudod, hogy kihez!

Hódegyháza, Szenes Viktória (16).

Király E., 1962.

Az előbbi dal rokona. Lehet menyasszonybúcsúzó vagy menetdal, esetleg menyasszony-öltöztető is. (A 3. vsz. a bukovinai székelyeknél a síratóesten, azaz a leánybúcsún fordul elő, szintén új stílusú dallamon.) Műdallamon énekelték. (Lásd a 133. a alatt mondottakat.)

$\text{♩} = 72$

1) _____ 2) _____

1. Mi - kor mőn - tem a temp - lom - ba es - kőn - ni,

3) _____

E - gyik kőny - nyem a m - a - si - kat ott é - ri.

3) _____

Hej, is - te - nőm, mi - re fo - gok es - kőn - ni?

5) _____ 4) _____ 2) _____

É - le - tőm - be so - se tud - tam sze - ret - ni!

1) _____ 2) _____ 3) a _____

ossia ossia ossia

3) b _____ 4) _____ 5) _____

ossia ossia ossia

2. Kimőntem én az erdőbe sétálni,
Ha kimegyek az erdőbe sétálni,
 Egy kis madár utánam gyűtt vigyázni.
 Hozott nekőm oly szomorú levelet,
 Ha te *jelmész*, ki vígasztal engőmet?

3. Három csillag van az égőn egy sorba,
Főnt az égőn három csillag egy sorba,
 Három szeretőm van nekőm egyforma.
 Három közől egy az igaz, a szőke,
 Az zárja be a szővemet őrőkre!
Az zárja be bús szővemet őrőkre.

4. Az én babám betegágyába fekszik,
Beteg a szeretőm, vaságyba fekszik,
Fehér slingölt dunnával takarózzik.
Rózsaszínű dunnával takarózzik.
Kelj föl, kedves kisangyalom, ha lehet,
Mind a két karommal átalölelek!

5. – Fölkelnék én, kisangyalom, nem bírok!
– *Nem kelék föl, mer' nagyon beteg vagyok,*
A szívemet a bánat gyötri nagyon!
A szívemet a bánat nyomja nagyon!
A szívemen nagyon súlyos a bánat,
A szívemen olyan súlyos a bánat,
Mert nem hagyják ölelni a babámat.
Mer nem szabad szeretni a babámat.

6. Ha meghalok, meghagyom a rózsámnak:
Hétköznap ne sirasson, csak vasárnap.
Mer' vasárnap ráér oda kigyünni,
Könnyeivel a síromat öntözni.

Csóka, Korponai Mihályné Holló Erzsébet (48).

Bajsa, Kali Margit (61), csoport.

Bácsgyulafalva, Pecsénka Andrásné Sötét Katalin (70).

Szaján, Lőrinc János (82), Lőrinc Jánosné Szűcs Anna (77).

Burány B., 1952.

Bégel A., 1959.

Bodor A., 1972.

Palatinus I., 1997.

Új stílusú dal, melynek közelebbi változatát nem ismerjük.

Gyakran igen stílusos előadásban, vidékünkön már ritkaságszámba menő hajlításokkal szólal meg a dal. A hajlítások csak fokozzák a szöveg érzelmes jellegét. Katonaszövegeket is énekelnek rá.

<p>1. Házunk előtt magosra nőtt a nyárfa,
Édesanyám barna lányát siratja.
Sirathatsz már, édesanyám, engömet:
Férhöz adtál, de nem tudod, hogy kinek!</p>	<p>2. Sír a kislány, ha fölül a kocsira,
Mikor viszik más idegön faluba.
Hogyne sírna! Édesanyját elhagyja,
Szép életit soha föl nem tanája.</p>
<p>1. a Házunk előtt van egy magos diófa,
Édesanyám sírva sétál alatta.
Sirathatsz már, édesanyám, engemet!
Férhez adtál, de nem tudod, hogy kihez!</p>	<p>3. Ez a kislány mögunt a lányságát,
Elcseréte kontyé a pántlikáját.
Mögállj, kislány, mögbánod te ezöket!
Fölvönnéd a régi viseletödet.</p>
<p>4. Ez a kislány, jaj, de nagyon szomorú!
Fejín van a mönyasszonyi koszorú.
Mögállj, kislány, mögbánod te ezöket,
Visszavönnéd lánykori életödet!</p>	

Csóka, Törtei Istvánné Barlog Anna (50), Korponai Mihályné Holló Erzsébet (48).
Hódegyháza, Tóth Etel (45).

Burány B., 1952.
Király E., 1962.

A vers hangulatának „balladás” az íze. Nem lehetetlen, hogy férjhez kényszerített lányról írt ponyva folklorizálódott változatáról van szó. Pl. a *Sír a kislány, mikor ül a kocsira* kezdetű versszak (132. sz. 4. és 133. sz. 2. vsz.) megfogalmazása elég ügyetlen. Ponyvára utal műdalos dallama is, amivel leginkább éneklük, és amit a vásári ponyvaárusok is széltében-hosszában terjesztettek különböző új- és ponyvaballadákkal. A *Már mikor én tizennyolc éves voltam* szövegkezdettel is ismert dallamról van szó (Kerényi-függelék, azonos címszó és Típuskatalógus IV. 180. a), melynek idegensége plagális terjedelmében, hármashangzat-felbontásra épült dallammenetében és sorainak tercviszonyában nyilvánul meg. Erre szoktuk hallani leginkább a *Cséplőgépbe esett lány* balladáját, a ponyvaballadák jó részét (a kötetben I. 20. c, 78., 79., 132. a, 133. a sz.). (Lásd még a 132. és 132. a alatt mondottakat is.)

♩ = 76
1)

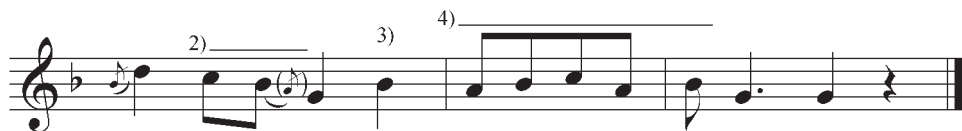
1. Sej, Cson - go - rá - di bí - ró há - za de ma - gos!

Te - te - jé - re fe - hér hol - ló lő - szál - lott.

Bal szár - nyá - ra rá van ír - va: Cson - go - rád.

Sej, ki ba - bá - ja ez a kő - kény - sze - mű lány?

1. a Csongorádi bíró háza de magos!
Tetejibe van egy madár, aranyos.
Bal szárnyára rá van írva: Csongorád.
Sej, ki babája ez a kökényszemű lány?
1. b Sej, Csongorádi sugár magas tanyája,
Sej, sudár magos Csongorádi tanyája,
Tetejére van egy madár leszállva.
Tetejére páros galamb leszállva.
Bal szárnyára rá van írva: Csongorád.
Sej, ki babája ez a göndör hajú lány?
Sej, ki babája ez a csinos barna lány?
1. c Sej, Csongorádi sugár magas tanyája,
Tetejére rászállott egy madárka.
Két szárnyával folyton aztat repdösi:
Sej, volt szeretöm, Csongorádi elvöszü.
Sej, a szeretöm sugár magos elvöszü.
2. Sej, Csongorádi vasba akar veretni,
Sej, Csongorádi vasra akar veretni,
Mer' a lányát el akarom szeretni.
Hogy a lányát el akarom szeretni.
h M ég állj, hí r és Csongorádi, m ég bánod!
Sej, még az éjjel e' szöktetem a lányod!
Sej, még az éjjel mögszöktetöm a lányod!
3. Sej, házunk előtt sugár magos a nyárfá,
Édösanyám barna lányát sirassa.
– Sirathatsz már, édösanyám, engömet!
Sej, férhöz adtá, de nem tudod, hogy kinek!
4. Sej, lányok, lányok, de szépek vattok este!
Olyan, mint a téjarózsa levele!
Mint a kinyílt bazsarózsa levele!
Téjarózsa hullajcsa ja levelét,
Bazsarózsa hullajcsa ja levelét,
Sej, sir a kislány, ha békötik a fejét.
5. – Sej, éjfél után kezd a csillag ritkulni.
– *Sej, éjféltájon kezd a csillag ritkulni.*
Ke' j fő, babám, ha jel akarsz indúni!
– Föl is kelök, mer' nem tudok alunni,
– *Fel is kelek, mert nem birok aludni,*
Sej, a szerelöm nem hagy engöm
nyugonni.
Sej, nem hágy engem a szerelëm nyugonni.
5. a – Sej, éjféltájba kezd a csillag ritkulni,
Kelts fel, anyám, el akarok indulni!
Ezt a kislányt úgyis más is szereti,
Sej meg kell érte a szívemnek repedni!
6. Sej, a Tiszának mind a két partja sáros,
Közepébe fehér hattyú lészállott.
Fehér hattyú közepébe lészállott.
Két szárnyáva' széjje' csapta a habot.
Sej, mos' tudom mán, hogy a babám
elhagyott!
*Sej, mos' tudom mán, hogy a babám
itt hagyott!*
Sej, mástól tudom, hogy a babám elhagyott.
6. a Sej, két partja van a zavaros Tiszának,
Közepébe fehér hattyú lészállott.
Közepébe fehér galamb lészállott.
Közepébe három galamb lészállott.
Két szárnyával vágja széjjel a habot,
Szárnyaikkal széjjelcsapják a habot,
Sej, most tudom, hogy a szeretöm elhagyott.
*Sej, most tudtam meg, hogy a babám
elhagyott.*
6. b Sej, csongorádi Tisza vize de habos!
Közepébe fehér hattyú lészállott.
Két szárnyával széjjelcsapja a habot,
Sěj, mos' már tudom, hogy a babám
elhagyott.
6. c Sej a Tiszának (a) fodros vize de habos,
Közepébe fehér hattyú lészállott.
Közepére három hattyú lészállott.
Két szárnyával széjjelverü a vizet,
Bal szárnyával széjjelcsapja a vizet,
Sej, most tudtam m ég, hogy a babám nem
szeret.
7. Sej, túl a Tiszán fehér kendöt lengetnek,
Gyere által, barna kislány, ha lehet!
– Átalmennék, de a révész nem visz át!
Sej, így, galambom, nem öleljük meg
egymást!

8. Sej, tizenhárom fodor van a szoknyámon,
Tizenhárom szeretőm volt a nyáron.
De már látom, egy sem akar szeretni,
Sej, tizenkettőt le kell róla fejteni!
9. Sej, most kezdtem egy fehér kendőt
Sej, most kezdtem egy fehér kendőt viselni,
Most kezdtem egy barna legényt szeretni.
Azt a legényt én is, más is szereti,
Barna legényt én is, más is szereti,
Sej, még kő jaz én bús szívemnek repenni!
Sej, a szívemnek százfelé köll repedni!
9. a Sej, most kezdtem egy piros kendőt slingelni,
Most kezdtem egy barna legényt szeretni.
Én is, ő is, ketten tudtunk szeretni,
Sej, meg köll az én bús szívemnek repedni!
9. b Sej, most kezdtem egy fehér kendőt slingelni,
Sej, most kezdtem egy fehér kendőt viselni,
Most kezdtem egy barna kislányt szeretni.
Úgy akartam szeretni, hogy ne tudják,
Sej a csillagok rámvilágosították!
10. Sej, új a cipőm, el akarom viselni,
De jaz anyám nem akarja engedni.
Engedd, anyám, nem a te pénzéd ára!
Sej, a szeretőm vette vásárfijába!
10. a Sej, új a ruhám, el akarnám hordani,
De jaz anyám nem akarja jengenni.
Engedd, anyám, nem tē pénzéd állja!
Sej, az én babám vette vásárfijába!
10. b Sej, most kezdtem egy fehér szoknyát
viselni,
De az anyám nem akarta engedni.
Engesd, anyám, nem a te pénzéd ára!
Sej, a szeretőm vette vásárfijába!
11. Sej, piros alma kigurult a kosárból,
Nincsen, aki megtörölje a sártól.
Én felveszem, megtörölöm a sártól,
Sej, csókot várok estére a babámtól.
12. Sej, két nyárfa közt besütött a holdvilág,
Barna kislány abba fésüli magát.
Fésüli a fekete göndör haját,
Sej, szombat este úgy várja a babáját.
13. Sej, két szivárvány koszorúzza jaz eget,
de E`rabóták tőlem a szeretőmet.
de E`rabóták tőlem azt a csillagot,
Sej, amelyik mán évek óta ragyogott.
14. Sej, két szivárvány koszorúzza jaz eget,
de E`rabóták tőlem a szeretőmet.
de E`rabóták tőlem azt az égyet is,
Sej, rabóják el (a) gyászos életemet is!
15. Sej két szivárvány koszorúzza jaz eget,
de Tiltják tőlem a régi szeretőmet.
de Tiltják tőlem, nem hagyják, hogy
szeressem.
Sej nincs igazság, csak a csillagos égbe!
16. Sej, barna legény, ha tudtad, hogy nem
szeretsz,
de Mé csaltad még az én árva szívemet?
de Hagytad vóna árva szívem pihenni,
Sej, tudott vóna (még) más legént is szeretni.
17. Sej, anyám, anyám, ha te tudnád, amit én!
Milyen igaz szívű lányod vagyok én?
Olyan igaz, mind az égen fent a nap,
Sej, amely körös-körül jár az ég alatt.

Tóthfalu.

Zenta, Györe Ferenc (54).

Horgos, Krekuska György (19, 46).

Felsőhegy, Sőreg Pálné Mihályi Zsófi (60, 66).

Zenta, Károly Jánosné Döme Klára (52).

Mohol, Szécsényi István (71).

Temerin, Lukács Mihály (84).

Temerin, Horváth Etel.

Király E., 1956.

Fábri J., 1956.

Kiss L., 1942, 1969.

Burány B., 1965, Bodor G., 1971.

Burány B., 1974.

Burány B., 1974.

Kónya S., 1976.

Balogh S.–Cs. É.–Farágó K.–Móricz K., 1976.

- Csóka*, Keszég István (68). Kónya S., 1978.
Csóka, Cára Istvánné Körmendi Anna (27), Törtelyi Istvánné Barlog Anna (76). Burány B., 1952, 1979.
Törökbecse, Szabó Istvánné Miklós Margit (72). Burány B., 1979.
Zenta, Gyetvai Simonné Mura Erzsébet (80). Bodor A.–Németh I., 1990.
Ludas/Hajdújárás, Szücs László (70). Bodor A.–Varga A., 1992.
Szenttamás, Bálizs Lajosné Tumbász Anna (72), Gálik Istvánné Szécsényi Matild (52). Bodor A., 1995.
Völgyes, Losonc Orbánné Tóth Erzsébet (69, 70, 71, 74),
Pósa Vilmosné Kovács Magdolna (59, 60, 61, 64),
Tóth Gézané Mélykúti Anna (66, 67, 68, 71). Varga A., 1992, Dobó M., 1993, Bodor A., 1994,
Bodor A.–Németh I., 1997.

Kedvelt új stílusú dalaink egyike lehetett. Ma már úgy emlékeznek rá, mint „nagyon” régire. Kodály is gyűjtötte 1916-ban Nagyszalontán (Nagyszalonta 185.). Elterjedtségéhez ezt a megjegyzést írta: „ritka”. Harmadik dallamsorának zárata lehet az alaphang, a kis terc (leggyakrabban) és a kvart. Lehet még a szekund is (6. c változat, de ez stílustalan, műdalos, szerencsére ritkán is fordul elő). Stílusos, pentaton hajlamú dallammegoldások a dallameltérésekben a 4. c, 5. e és 6. a változatok. Jobbára lírai szövegekkel éneklik, 2–4. vsz.-a minősülhet lakodalmasnak is.

Hangzó: 37. (Völgyes, Dobó M., 1993)

♩ = 84

1) _____ 2) _____

1. Mi - kor vit - tek a temp - lom - ba es - küd - ni,

3) _____ 2) _____

U - tá - nam jött é - dös - a - nyám si - rat - ni.

4) _____ 2) _____

Si - rass, a - nyám, mög - si - rat - hatsz en - gö - met!

5) _____ 2) _____

Férfj - höz ad - tál, de nem tu - dod, hogy ki - nek.

1) _____ 2) _____ 3) _____ 4) _____ 5) a _____ 5) b _____ 5) c _____

ossia ossia ossia 6. vsz. ossia ossia ossia

2. Kis kertömet Maros vize hasítja,
Ne szomorítsd a szívemet, Mariska,
Mert, ha soká szomorítod szívemet,
Nemsokára halva találsz engömet!

3. Nem messze van ide babám tanyája,
Ide látszik annak az almafája,
Bús gerlice szokott arra rászállni.
Szép a babám, nehéz tőle elválni.

4. Ezt a kislányt nem az anyja nevelte,
Kis pacsirta borozdába költötte.
Nem köll néki édesanyja dunnája,
Betakarja szeretője subája.

5. – Barna kislány, gyere vélem a bálba,
– Gyere, babám, gyere vélem a bálba,
Ezer dinárt adok cipőkopásra!
Száz koronát adok cipőkopásra!
– Nem kell nékem senki ezer dinárja,
– Nem köll nékem senki százkoronása!
Szerelémből mégyék véled a bálba!

6. Még azt mondják, ezt a kislányt végyem el!
Azt sém kérdik, hogy miből is tartom el?
Részegés vagyok, nem szereték dógozni,
Feleségem nem bírom eltartani.

7. Temetőbe kőre szállott a rigó,
Valamennyi szépasszony, az egy sē jó!
A szemébe hízelég az urának,
Háta mögött szeretőt tart magának.

8. – Bíró uram, tőgyön törvényt, ha lehet:
Szomszédasszony szereti a férjemet!
– Száraz ágon azt füttyüli a rigó:
Szerelömből nem parancsol a bíró!

8. a – Bíró uram, tőgyen köztünk igazat:
Szomszédasszony szereti az uramat!
– Száraz ágon azt füttyüli a rigó:
Szerelömből nem parancsol a bíró!

Zenta, asszonyok.

Felsőhegy, Randovics Józsefné Vida Mária (30), Mura Vince (59), furulya.

Csóka/Terján, Gál András (77).

Topolya, Csöckéné Farkas Erzsébet (57).

Zenta, Károly Jánosné Döme Klára (56).

Maradék, Berényi Dénes (57).

Király E., 1971.

Bodor G., 1971.

Kónya S., 1975.

Borús R., 1976.

Burány B., 1978.

Bodor A.–Szemerédi M., 1992.

Új stílusú dallam, szélső soraiban gyakran műdalos menetekkel. Nemcsak szövegei számosak, de népes változatkörrel is rendelkezik (135–137. sz.). Ütemváltó sorai igen változatos megoldásokban szólnak meg.

Leggyakrabban énekelik a 7–8. vsz.-ot. Néhány strófája szerepelhet lakodalmasként is.

Variáns: 136., 137.

Dallamtípus: Járdányi II. 83. (általános).

♩ = 92

1) —————

1. – Kis - an-gya - lom, gye - re vé - lem a bál - ba,

2) ————— 3) —————

Öt ko - ro - nát a - dok ci - pő - ko - pás - ra!

4) ————— 3) —————

– Nem köll ne - kēm sēm - ki öt ko - ro - ná - ja!

5) ————— 1) —————

Sze - re - lem - bú mē - gyēk vé - led a bál - ba!

1) a ossia 1) b ossia 2) ossia

3) ossia 4) ossia 5) ossia

2. Ezt a kislányt akkó kezdtem szeretni,
Mikor engēm el kezdett csalogatni.
Męgszerettem győnyörő szép szavájé,
Göndörődő fekete szép hajájé.

3. Édesanyám, adjon isten jó estét!
Hazahoztam már a barna menyecskét,
De nem hoztam, hogy én ötet szeressem,
Édesanyám könnyebbségit kerestem.

4. Szép tolla van a fekete hollónak,
Jó módja van a falusi bírónak,
Mer' a bíró úgy köszön, hogy: Jó estét!
Párosával öleli a menyecskét.

5. – Bíró juram, tęgýen törvint, ha lehet,
Mer az uram más asszonnyal beszéget!
– Édes lelkēm, azt fütýüli a rigó:
Szerelēmül nem parancsol a bíró!

6. Harangoznak piros pünkösöd napjára,
Imádkoznék, de nem tudok, hiába!
Édesanyám tanított volna rája,
De már régén temető a hazája.

7. Van keszkenőm, de nincsen neki széle,
Van szeretőm, de nincsen neki szíve.
Vészék olyan kendőt, melynek széle lesz,
Tartok szeretőt, akinek szíve lesz.

8. Lémöntem a rétre füvet kaszáni,
Sűrű a fű, nem bírok rendét vágni.
Sűrű a fű attól a sok virágtól,
Kedves rózsám, e' kő válunk egymástól!

Dobradó, Terebesi Józsefné Oszvald Julianna (82).

Satrinca, Birinyi Andrásné Német Anna (82).

Dobradó, Szolomár Andrásné Magos Erzsébet (63),

Fekete Sándorné Hajnal Mária (45).

Burány B., 1978.

Bodor A.–Szemerédi M., 1992.

Bodor A.–Szemerédi M., 1992.

Az előző dallam Szerémségben gyűjtött változatai szép ötfokú fordulatokkal tűnnek ki, ritmikai megoldásaik a legváltozatosabbak. A lakodalmas vonatkozású versszakok Satrincáról származnak.

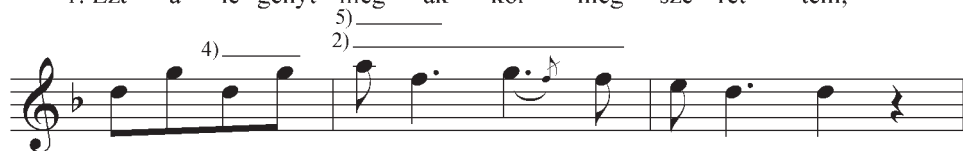
Variáns: 135., 137.

Dallamtípus: Járdányi II. 83. (általános).

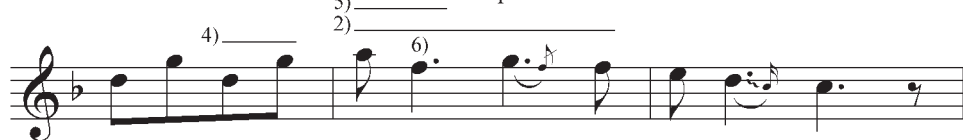
♩ = 84

1. Ezt a le-gényt még ak - kor mēg - sze - ret - tem,

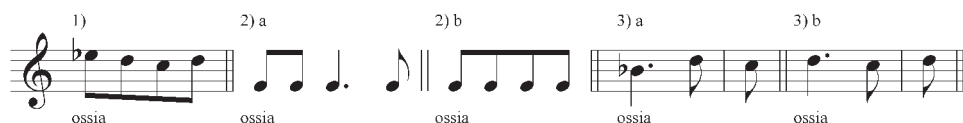
Mi - kor vé - le a ka - pu - ba be - szél - tem.

Mēg - tet - szēt a gyö - nyö - rű szép sza - vá - jér,

Hom - lo - ká - ra gön - dö - rö - dött ha - já - jé.

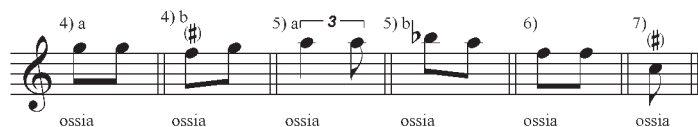
ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

ossia

1. a Ezt a legényt akkor kezdtem szeretni,
Mikor engem el kezdett csalogatni.
Mēgszerettem gyönyörű szép szaváért,
Homlokára göndörödő hajájé.

2. – Barna kislán, gyere vélem a bálba,
Száz koronát adok cipőkopásra!
– Nem köll nékem senki száz koronája!
Szelemből megyek véled a bálba.

1. b Ezt a kislányt akkor kezdtem szeretni,
Mikor a kocsmába kezdtem eljámi.
Mēgszerettem gyönyörű szép szaváért,
Homlokára fésült göndör hajáért.
Homlokára fēltre fésült hajáért.

3. Édésanyám, adjon Isten jó estét!
Hazahoztam ezt a barna menyecskét,
De nem azért vettem el, hogy szeressem:
Édésanyám könnyebbségit kerestem.

4. Ha kimegyek a kiskertbe kapálni,
Kiveszem a kapámat kalapálni.
Ahány százat koppantok a kapámra,
Annyi százszor gondolok a babámra.
5. Ki-kimegyek a kiskertbe gyomlálni,
Leülök a meggyfa alá búsulni.
Sírok, anyám, siratom a szeretőm,
Sok szép szavát soha el nem felejttem.
6. Barna legény, hová hajtod az ökröt?
Hova hajtod, barna legény az ökröt?
Talán bizony kis kertembe bekötöd?
Oda bizony, barna legény, nem kötöd!
Gyöngye a rozmaring ága, letöröd!
7. – Ha lőtöröm, megfizetem az árát!
– *Ha lőtörik, megfizetem az árát!*
Adj egy kaszát, hadd vágjak egy rend róz-
zsát!
Adj egy kaszát, hadd vágjak egy rend búzát!
Sűrű a rënd attól a sok virágtól,
Sűrű a fű attól a sok virágtól,
Barna kislány, elválnunk mi egymástól!
Kisangyalom, hogy váljunk el egymástól?
Kisangyalom, messze estünk egymástól!
8. Lassan szaladj, kis pej lovam, nő nagyon,
Mer’ még talász betegényi az úton!
Nincs az uton sém patika, sém csárda,
Messze van a kisangyalom tanyája!
9. Új a kocsim, vasaltatni akarom,
Esküvőre viszik az én galambom.
Zokogása kihallik a pusztába,
Fáj a szívem, majd méghasad utána.
10. Nincsen széle a mostani kendőnek,
Nincsen szíve a mostani legénynek.
Veszek olyan kendőt, melynek széle lesz,
Választok szeretőt, kinek szíve lesz.
Tartok oly szeretőt, aki igaz lesz.
10. a Nincsen széle a fekete kendőmnek,
Nincs egy igaz szava a szeretőmnek.
Veszek olyan kendőt, melynek széle lesz,
Veszek kendőt, melynek széle selyem lesz,
Választok szeretőt, aki igaz lesz.
Választok oly szeretőt, ki igaz lesz.
10. b Nincsen széle a mostani kendőnek,
Nincsen szíve a mostani legénynek.
Vészek olyan kendőt, melynek széle van,
Választok szeretőt, kinek szíve van.
11. Kiöntött a Maros vize messzire,
De sok kislány szeretőjét elvitte!
Halássza ki minden lány a magáját,
Nő ölelje, nő csókolja a másét.
12. – Bíró uram, tégyen köztünk igazat:
Szomszédasszony szereti az uramat!
– Száraz ágon azt fűtyüli a rigó:
Szereléből nem parancsol a bíró!
13. Ne vágd szét a piros almát, megrohad!
Ne szomorítsd a szívem, mert meghasad!
Mert, ha soká szomorítod szívemet,
Nemsokára halva találsz engemet!
14. Harangoznak piros pünkösdi napjára,
Imádkoznék, de nem tudok, hiába!
Édesanyám tanított volna rája,
De már régén temető a hazája.
15. Lányok, lányok, de szépek vagytok este!
Ki is nyiltok, mint a rózsa a kertbe.
Ki is nyiltok piros pünkösdi napjára,
Legényeknek szívük hasadására.
16. Jaj, de nehéz kőből vizet csavarni!
Jaj, de nehéz szép szeretőt tartani!
Mert a szépet más is tudja szeretni,
Meg kell az én bús szívemnek hasadni!

17. Lementem a rétre fűvet kaszálni,
Kimentem én, sejt a rétre kaszálni,
 Sűrű a fű, nem bírok rendet vágni.
 Sűrű a fű attól a sok virágtól,
 Kisangyalom, hogy váljunk el egymástól?
Barna babám, hogy váljunk el egymástól?
18. Kimentem én az Alföldre kaszálni,
 Leültem a kaszámat kalapálni,
 Apró ja fű, nem hajlik a kaszámra,
 Gyáva legény, kinek nincsen babája.
19. Ezt a kislányt de meguntam szeretni,
 Zsebkendőjét a zsebemben hordani!
 Szombat este el is megyek, s odadom:
Szombat este el is megyek, s beadom:
20. Köszönöm a hűségedet, galambom!
 Ha meghalok, tudom, hogy eltemetnek,
 Azt is tudom, hogy a sírba letesznek.
 Fejem felé körösztot ne tegyetek,
 Viseltem én életemben eleget!
21. A moholi templom piros bádogos,
 Az én kedves kisangyalom de magos!
 Ha magos is, nem kell arra gondolni,
 Majd lehajol, ha meg akar csókolni!
22. Átugrom a Tisza vizét lovastul,
 Beleesett a sarkantyúm rudastul.
 Majd kiveszi az a gyenge viola,
 Aki engem megvigasztal valaha.
23. Leesett a Rigó lovam patkója,
 Jeges az út, majd kicsúszik alóla.
 Fölveretem a moholi kovácsnál,
 Egye fene, több is veszett Mohácsnál!

Fejértelep/Nagyszerezd, Búvári Sándor (27).

Bácsfeketehegy, Bordás József (69).

Horgos, asszonyok.

Doroszló, Babos János (36, 62), idős asszony.

Horgos, Krekuska György (46).

Gombos, Kálóczi Károlyné Bajcsi Katalin (32).

Bácsgyulafalva, Pecsénka Andrásné Sötét Katalin (70).

Hódegyháza/Ada, Szenes József (50), Szenes Józsefné Krasznai Etel (45),

Tasi Istvánné Vastag Júlia (50).

Mohol, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (50, 62).

Doroszló, férfiak.

Oromhegyes, Kávai Józsefné Dávid Szabina (60),

Törtelyi Mátyásné Dávid Viktória (58), asszonyok.

Völgyes, asszonyok.

Doroszló, Zámbo Jánosné Babos Júlia (40), asszonyok.

Versec, Lantos Lajos (55), (56).

Király E., 1957.

Király E., 1957.

Király E., 1961.

Kiss L., 1942, 1968.

Kiss L., 1969.

Bodor A.–Bodor G., 1972.

Bodor A., 1972.

Bodor A.–Bodor G., 1975.

Burány B., 1978, Király E., 1978,

Bodor A.–Burány B.–Németh I., 1990.

Varga A., 1994.

Bodor A., 1990, 1996.

Bodor A., 1994, Bodor A.–Németh I., 1997.

Bodor A., 1972, Wilhelm J., 2000.

Bodor A., 2000, 2001.

Az előző dallamok legelterjedtebb változatköre. Katonadalként is szerepelhet (VMND I: 74.). Az oromhegyesi és verseci 1–5. és 9. vsz. lakodalmas vonatkozású. A 9–11. vsz.-ot Hegedűs leírása szerint Horgoson esküvőre menet éneklük. (A 8. vsz.-ot Somogyban szintén templomba menet éneklük, MNT III/A: 122.)

Variáns: 135., 136.

Dallamtípus: Járdányi II. 83. (általános).

♩ = 84

1. Szeg - fű - re szo - kott a har - mat le - száll - ni,

Szom - bat es - te szok - tam a lán - hoz jár - ni.

Már ez - u - tán nem já - rok el min - dőn szom - ba - ton,

Mert mást sze - ret az én ked - ves ga - lam - bom.

3. vsz.

2. Leszódik az ibolyát a szagáért,
 Elvőszik a csúnya lánt a jussájé.
 Mer' mind olyan a mostani híros vőlegény:
 Nem köll a lány, bármilyen szép, ha szögény.

3. Már minálunk nagy kalapot viselnek,
 A legények házasodni nem mernek,
 Mer' mind olyan a mostani híres menyecske:
 Szép az ura, de még szebbet szeretne.

4. Kék ibolya búnak hajcsa a fejét,
 Ha az égből nem öntözik a tövét.
 Szállj le, harmat, kék ibolya száraz tövére!
 Mos' tanátam egy igaz szeretőre!

Magyarszentmihály, asszonyok tamburazenekarral.
Mohol, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (50).

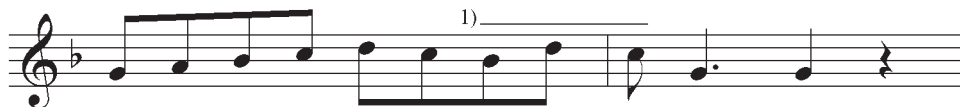
Király E., 1966.
 Burány B., 1978.

Általánosan elterjedt, nagy terjedelmű új stílusú dal. (Egyéb lírai szövegekkel l. VMND I: 141.)
 Harmadik sorzárlata lehet a szeptim is (lásd a kottán az eltérést).

A 2–3. vsz. lehet lakodalmi menetdal is. Második versét l. 139. sz. 5. vsz.

Dallamtípus: Járdányi II. 119. (általános).

♩ = 92

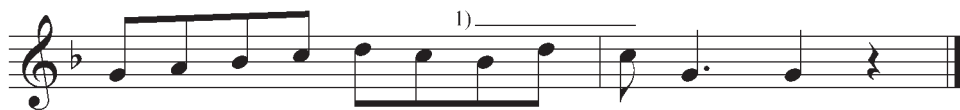
1. Bar - na kis - lány dí - ó - szí - nú asz - ta - la,

A - zon van a meny - asz - szon ko - szo - rú - ja.

Gyá - szos an - nak szép vi - ru - ló le - ve - le,

Hogy is mén el hol - nap az es - kü - vő - re?

ossia

ossia

2. Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
 Mondd még nekem, barna kislány, hová még?
 – Elmegyek a régi szeretőm után,
 Megkérdelem, hogy szeret-é még igazán?
 Megkérdezem, szeret-é még igazán?

3. Zavaros a Tisza vize, nem tiszta,
 Rávezetem kis pej lovam, nem issza.
 Ha nem issza, vezetem a Dunára!
 Nem kell nekem senki megunt babája!

4. Barna kislány, né higgyél a legénynek!
 Két színe van, mint a nyárfalevélnék!
 Mer' a legény olyan, mint a jeges fa:
 Rásüt a nap, lőlvad a jég róla!

5. Barna legén, né higgyél a lőjának!
 Két színe van, mint a bazsarózsának!
 Mer a rózsát lővészik a szagájé,
 Barna kislánt elvészik a jussájé. (nevet)

6. Két szivárvány koszorúzza az eget,
 Barna kislány elválással fenyéget.
 Vájl el tőlem, kisangyalom, nem bánom!
 Rá sē gondój a szívemre, hagy fájjon!

7. Jaj, de bajos a szerelmet titkolni,
 Tővis közül az ibolyát kiszēnni!
 Kiszēnném, de megszúrja ja kezemet,
 Kit szerettem, az az ényém nem lehet.

8. Árvacsánál szúrta még a kezemet,
Barna kislán csalta még a szívemet.
Barna kislán, nő csalogass engemet!
Ha nem szeretsz, a Jóisten verjén még!

Bajsa, Kollár István (71), Kali Margit (61).

Gombos, Nemes Pálné Bacskó Rozália (51).

Szabadka, Baricsek János (86).

Oromhegyes, Balázs Imréné Dávid Mária (59).

Oromhegyes, Kávai Jánosné Dávid Szabina (60, 65),

Törtelyi Mátyásné Dávid Viktória (58).

Bégel A., 1960.

Kiss L., 1961.

Király E., 1966.

Tripolsky G., 1971.

Bodor A., 1990, 1995.

Oromhegyesi változatai érzelmes ponyvatörténetet verselnek meg egy máshoz férjhez kényszerített menyasszonyról. Ebből csak a hagyományos versszakokat (1–2. vsz.) közöljük. (Az 5. vsz.-ot vö. az előző, 138. sz. dal 2. versszakával.)

Dallamának közelebbi variánsát nem ismerjük, de hagyományos képződmény.

♩ = 112

1. Ti - zén - há - rom fo - dor van a szok - nyá - mon,

Azt gon - dol - tam, fér - ház mē - gyék a nyá - ron!

De má lá - tom, sēm - mi sē lész be - ló - le:

Ti - zén - ket - tőt lē - vá - ga - tok be - ló - le!

2. Zavaros a Tisza vize, nem tiszta,
Amit adtam jegybe, babám, add vissza!
Én is visszaadom, amit tē adtál!
Ēgy pár csókkal adósom is maradtál.

Zenta, Károly Jánosné Döme Klára (52).

Burány B., 1974.

Egyelőre egyetlen gyűjtött változat. Meglehet, hogy revival (rádióból, tévéből visszatantult változat), de mind szövegében, mind dallamában hagyományunkba illő. Típusától első dallamsorának zárata eltér: ott 5/b3/ b3, itt 7/b3/b3.

Dallamtípus: Járdányi I. 117. (alföldi, dunántúli és palóc).

♩ = 108

1. Ti - zen - ket - tő, ti - zen - há - rom, ti - zen - négy,

Mondd meg né - kem, bar - na kis - lány, ho - vá mégy?

- El - me - gyek a ré - gi sze - re - tőm u - tán,

Meg - kér - de - zem, sze - ret - e még i - ga - zán?

2. Tizenhárom fodor van a szoknyámon,
Azt gondoltam, férjhez megyek a nyáron.
De már látom, nem lesz belőle semmi,
Tizenkettőt le kell róla fejteni.

3. Csillagos ég, ha beborul, kiderül,
Szép kedvesem, ha meglát is, kikerül.
Ne kerülj ki, kisangyalom, ha szeretsz!
Ne kerülj ki, szép kedvesem, ha lehet!
Ne szomorítsd az én árva szívemet!

4. Láttam én már beborulni az eget!
Kisangyalom elválással fenyeget.
Válj el, válj el, kisangyalom, nem bánom!
Bús a szívem, de vígabbnak találok.

Királyhalom, Sánta Mátyásné Badár Amália (44, 69).

Kiss L., 1944, 1969.

Új stílusú, ABBA szerkezetű, dór hangsorú dallam.

Dallamtípus: Járdányi II. 75. (alföldi, palóc), csak középső sorai emlékeztetnek.

♩ = 92

1. Ti - zën - ket - tő, ti - zën - há - rom, ti - zën - négy,

– Mondd még né - këm, kis - an - gya - lom, ho - vá mégy?

– El - më - gyék a ré - gi sze - re - tőm u - tán,

Még - kér - dë - zëm, sze - ret - ő még i - ga - zán?

2. Azt hallottam, még akarsz házasodni.
 Eredj ki az ég alá fohászkodni!
 Gondold még, hogy kedvesem, mit fogadtál,
 Mikor engem más szaváért elhagytál?

Gombos, Pékány Istvánné Kálóczi Éva (76).

Kiss L., 1961.

Ötfokú fordulatok és rendhagyó formaképlet (ABCB) jellemzi a dallamot.
 Variáns: 71., távolabbról.

Poco rubato ♩ = 104–108

1. Jáj, de bā - nom, á - mit cse - le - kéd - tem:

Égy le - gény - nyel sze - re - lém - re lép - tem!

Nem csak sze - re - lém - re, há - nem szó - bá.

Sáj - nā - lom, de nem tē - he - tek ró - lá!

ossia

1. a De sajnálom, amit cselekedtem:
 Égy legénye' szerelébe estem!
Hogy egy lánnyal szerelémbe estem!
 Égy legénye' szerelémbe löttem!
 Nem csak szerelémre, hanem szóba.
 Sajnálom, de nem tēheték róla!
2. Irigyejím, adjátok szeretni,
 Adjátok a szemémet rávetni!
 Mēgszokot a szemém az intésre,
 Két károm a legény-élelésre!
3. Rózsát iltettem a gyalogútrá,
 Á babámát nem hágyom el sohá!
Én a rózsám el nem hágyom sohá!
 Mēgtágádtám ápámát, anyámát,
 Mēgsēm hágyom másrá a rózsámát!
4. Búzá, búzá, de szép tábla búzá!
 Ez a kislány nem lesz sokā árva!
 Ez a kislány nem lesz sokā árva,
 Sziret után én leszék a párja.

Bácskertes, Janovics Jánosné Nagy Erzsébet (67), Buják János (60).

Kiss L., 1969.

Bácskertes, Péter Pálné Szurap Ilona (51, 80).

Kiss L., 1943, Bodor A.–Bodor G., 1972.

Bácskertes, Sugárné Katalin (68).

Marásek G., 1981.

Új stílusú dal, rendhagyó tulajdonsága a nagyon lassú, gyakran rubato tempó. Általánosan ismert alakja *Lement a nap a maga járásán* kezdettel Somogy megyéből tandalként is szerepelt (K-V 391.). Nálunk is ismert több, egyéni arcú változata. Az itteni *szó-végű* megoldás a Duna mentiekre jellemző, *la-végű* alakban Zentán gyűjtötték (VMND I: 43.). Hangterjedelme meglehetősen nagy (10 fok, azaz decima), de még ezt is tágíthatja a jó stílusérzékű előadás (l. a kottán bejelölt változatot).

Variáns: 144.

Dallamtípus: Járdányi II. 123. (általános).

Hangzó: 45. (Janovicsné)

Poco rubato ♩ = 76

1. Uc - ca, uc - ca, de bá - na - tos uc - ca!

Jaj, de so-kat vé - gig - jár - tam* raj - ta!

Jaj, de so-kat még-áll - tam egy ház - nál,

Bar - na kis - lány ső-tét ab - la - ká - nál!

ossia

<p>1. a Utca, utca, jaj, de sítét utca!
Jaj, de sokat végigjártam rajta!
<i>Sej, de sokat végigméntem rajta!</i>
Jaj, de sokat mégátam egy háznál,
Kisangalom sötét ablakjánál!</p>	<p>2. a Rózsát vetettem a gyalogútra,
Szerettelek, az Isten is tudja!
Észem azt a csókra termétt szádat,
Éngem szeress jobban, mint anyádat!</p>
<p>2. Rózsát ültettem a gyalogútra,
Még egyet sém szakajtottam róla!
Jőjj ki hozzám, nē kérdézd anyádat!
Észem azt a csókra termétt szádat!</p>	<p>3. Túl a Tiszán alma ter'm a fának,
Irigyelik tőlem a rózsámat.
Irigyeim addig irigyelnek,
Míg a fekete földbe nem tesznek.</p>

* méntem

Gombos, Nemes Gáspár (63).
Bajsa, Potmár Rozália (67).
Doroszló, vegyes csoport.
Doroszló, férfiak, asszonyok.

Kiss L., 1939.
Borús S., 1960.
Begovics I., 1962.
Bodor A., 1972, Bodor A.–Németh I.–Wilhelm J., 2000.

L. a 143. számú dalnál mondottakat.

Variáns: 143.

Dallamtípus: Járdányi II. 123. (általános).

Hangzó: 46. (A doroszlói felvétel 2000-ből.)

1. Gyön - ge a nád, le - haj - lik a föld - re.

Ha jén si - rok, el - hal - lik mesz - szi - re!

Nincs, a - ki a si - rá - som hall - gas - sa,

Nincs, a - ki a szi - vem vi - gasz - tal - ja!

2. 3. vsz.

2. 3. vsz.

2. vsz.

1. 1. a, 2. vsz.

2. – E're gyere, a szekeres úton,
Maj fölvszlek valahol az úton!
– Nem mögyök én, mer sokan möglátnak!
sej Elárulnak (a) jó édösanyámnak!

3. Ej, de bánom, amit cseleködtem,
Hogy tevéled szerelömbe estem!
Nem csak szerelömbe, hanem szóval.
Sajnálom, de nem tőhetők róla!

4. Szentmihályi bíró udvarába
Elakadt a négy ökör a sárba.
Húzzad, ökör, szenvedj a hazáért!
Három évig szenvedtem égy lányért!

Magyarszentmihály, Makán Katalin (65), asszonyok tamburazenekarral.
Magyarszentmihály, fűvös zenészek.

Király E., 1966.
Bodor A., 2000.

Az előző dallam távolabbi rokona. Ez a változat eddig csak Magyarszentmihályról került elő, ahol máig éneklük. Van katonaszövege is.

Hangzó: 42. (Makán Katalin felvétele 1–3. vsz.)

♩ = 84

1. Ró - zsát ül - tet - tem a gya - log - út - ra.

Gye - re, ba - bám, sza - kajj e - gyet ró - la!

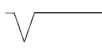

Sza - kajj e - gyet, tűzd a ka - la - pod - ra!

sej A szí - ved-ből ki ne zár - jál so - ha!

1) a

1. II. a

1) b 2)

2. vsz. 1. II. a

2. Ej, de bánom, amit cselekedtem,
 Hogy tevéled szerelömbe jestem!
 Nem csak szerelömbe, hanem szóval.
 Sajnálom, de nem tőhetők róla!

Magyarszentmihály, Makán Katalin (65).

Király E., 1966.

Nagy terjedelmű új stílusú dal, tripódikus sort alakít tetrapódikussá. Egyes változataiban 12 fok terjedelmet (undecim) is bejár.

Dallamtípus: Járdányi II. 124. (palóc, mezőszéki, székely).

Hangzó: 43.